Les interferències en les preposicions

1. Preposició davant de complement directe

Hi ha una sèrie de casos en què el complement directe apareix o pot aparèixer precedit de la preposició *a*. L'ús de la preposició està relacionat amb factors diversos que a vegades apareixen al mateix temps: concretament, ho està amb la categoria del complement directe, amb la posició del subjecte i del complement directe i amb el caràcter animat o inanimat de l'un i de l'altre. [...]

19.3.2.1. Contextos de duplicació amb pronom feble

a) La preposició s'usa amb els pronoms personals forts de complement directe:

Em volen imitar a mi, però també a tu; *Si això no us molesta a vosaltres, a nosaltres sí*.

[...] Com mostren els exemples anteriors, fora dels casos en què s'elideix el verb, els pronoms forts apareixen duplicats per un pronom feble. [...]

b) L'ús de preposició es generalitza a qualsevol complement directe, i no solament als pronoms personals forts, si apareix duplicat per un pronom feble de primera o segona persona del plural: *Aquesta qüestió ens ocupa d'una manera monogràfica a la gent de l'oficina*; *Únicament us han convidat als que formeu part de la junta directiva*; *Ens han avisat a totes tres*. [...]

d) Notem, encara, l'ús de la preposició en les expressions que reforcen el sentit de reciprocitat expressat per un pronom feble en plural: *Ens vam mirar l'un a l'altre sense dir-nos res*; *Els nostre veïns de taula no paraven d'interrompre's els uns als altres.*

19.3.2.2. El complement directe amb quantificador pronominal

a) La preposició és optativa amb els quantificadors pronominals referits a persones *tothom, cada u, cadascú*, *qualsevol*, *ningú*, *algú*, etc.: *D'un temps ençà critica* (*a*) *tothom*; *Han interrogat* (*a*) *cadascú per separat*; [...] *Em sembla que això pot perjudicar* (*a*) *algú de la teva família*. Ara bé, en el cas de *algú* (o la variant *qualcú*) no se sol usar la preposició quan aquests pronoms no designen un membre d'un conjunt conegut, és a dir, quan no reben una interpretació específica, com mostra la presència del mode subjuntiu en la relativa de les oracions següents: *Ben segur que deus conèixer algú que et pugui ajudar.*

b) [...] en contextos en què el quantificador quantitatiu en plural s'usa tot sol amb el sentit de 'molta gent, moltes persones', es recorre a la preposició *a*: *Això afectarà a molts*. En aquest cas el quantificador *molts* es comporta com un pronom [...].

19.3.2.3. Alteracions de l'ordre bàsic amb interrogatius, exclamatius i relatius

La preposició sol ser present davant d'un complement directe animat que no es troba en la posició bàsica, la posició postverbal, com és el cas dels elements interrogatius, els exclamatius i els relatius, que s'anteposen a la resta de constituents de l'oració.

a) Els interrogatius *qui*, *quin* i *quants* poden anar precedits de la preposició *a* quan formen part del complement directe. L'interrogatiu *qui* porta preferentment la preposició si hi pot haver ambigüitat causada pel fet que el subjecte i el complement directe coincideixin en persona i nombre: *A qui estima la mare?* Si no es dona aquesta coincidència, se sol prescindir de la preposició: *Qui heu triat per al partit de demà?* També l'interrogatiu *quin* en porta si pot provocar ambigüitat: *A quin jugador triarà en Miquel?* Però: *Quins jugadors heu triat per al partit de demà?* Passa semblantment amb l'interrogatiu *quants* si forma part d'un complement directe animat: *A quantes creus que sorprendrà aquesta proposta?*; [...] *A quantes persones atenen diàriament, en aquest servei?* (pel fet que el subjecte i el

complement directe són en la mateixa persona i nombre). En canvi, se sol prescindir de la preposició en *Quantes persones atens diàriament?* [...]

c) El relatiu *qui* porta la preposició en relatives no restrictives: *Hem parlat amb en Pau, a qui resulta que coneixeu tots en aquest poble*. Pel que fa a les oracions de relatiu restrictives, podem emprar *a qui* en lloc de la forma més habitual *que* quan l'antecedent és animat, sobretot si el subjecte de la relativa és postverbal i mostra les mateixes propietats de persona i nombre que l'antecedent del relatiu: *Coneixes la persona a qui ha contractat l'Anna?* [...]

d) També el relatiu compost *el qual* pot anar precedit de la preposició *a*, principalment per evitar l'ambigüitat amb el subjecte [...]: *Presentarà la documentació a la seva advocada, a la qual acompanyarà la procuradora de l'empresa* [...].

19.3.2.4. Altres casos d'alteracions de l'ordre bàsic

A més de les alteracions de l'ordre sintàctic bàsic associades als interrogatius, els exclamatius i els relatius, n'hi ha d'altres que també poden afavorir l'ús de la preposició *a*.

a) Es marca també el complement directe humà o animat amb la preposició *a* en contextos en què apareix dislocat a l'esquerra o a la dreta de l'oració i és represès per un pronom feble [...]: *A molts escriptors això els irrita*; *Aquestes cabòries no els afecten, als altres mortals*. Ocorre el mateix quan el complement directe és focalitzat a l'esquerra de l'oració sense represa pronominal [...]: *Als socis, i no a la directiva, ha satisfet extraordinàriament aquesta decisió*. La preposició davant del complement dislocat o focalitzat és obligatòria en casos com els anteriors, en què el verb és causatiu [...]. En altres casos de dislocació del complement directe humà o animat, la preposició desfà l'ambigüitat amb el subjecte: *A les teves germanes, les duran en cotxe*; *Ja els han avisat, a tots els participants*. En general, però, es prescindeix de la preposició si el verb té persona o nombre diferents dels del complement (i, per tant, el complement directe no es pot interpretar com a subjecte): *Les teves germanes, nosaltres les durem en cotxe*; *Avisa-la tu, la Magdalena.*

b) La preposició *a* també apareix en contextos en què el subjecte postverbal ocupa una posició contigua al complement directe i tots dos designen entitats igualment animades o inanimades: *Diuen que rellevarà a l'alcalde una regidora del seu mateix partit*; *No hauria de poder vèncer mai a la raó la força bruta*. [...]

19.3.2.5. Paral·lelismes sintàctics en el complement directe

Quan un complement que porta la preposició es troba en construcció paral·lela amb un altre (en una coordinada o una comparativa, per exemple), aquest altre admet també la preposició: *T'han convidat a tu i als seus fills*; *Tenia intenció de deixar-nos enrere, tant a mi com a en Marcel com a la Clàudia*; *A tu t'estima tant com al seu fill.* Per la mateixa raó de simetria també s'usa la preposició en les respostes a les preguntes amb l'interrogatiu *a qui* (*—A qui visitarà? —A la Mila*), i també en les construccions pseudoclivellades del tipus *A qui ha afectat la manca de recursos ha estat al cinema* [...].

19.3.2.6. Construccions sense verb explícit

Trobem la preposició *a* en construccions comparatives en què no hi ha expressat el verb i apareixen contigus el subjecte i el complement directe o tan solament apareix el complement directe: *El plorava com una germana al seu germà mort*; *Això afecta el país més que no pas a la vostra família*; *L'estimava igual que a un fill.* També les oracions coordinades afavoreixen l'elisió del verb i, conseqüentment, la presència de la preposició de complement directe: *Els fills havien vist els pares, però els pares als fills no.*

[GIEC 2016]

* * * * *

a[2]. Preposición. Se exponen a continuación las cuestiones dudosas más frecuentes que plantea su uso:

1. *a* + complemento directo. Hay casos en que su presencia es forzosa, casos en que no debe utilizarse y casos en que puede aparecer o no. En lo que respecta al uso actual, pueden establecerse las siguientes reglas generales:

1.1. USO FORZOSO:

a) Ante nombres propios de persona o de animal:

Vi A PEDRO en el cine; *Dejé A PLUTO en la perrera*.

b) Ante nombres colectivos de persona cuyo referente es determinado o consabido:

Dispersaron A LA MULTITUD; *Echaron A LA GENTE del parque*; pero *Vi UNA MULTITUD avanzando hacia el estadio* o *Necesito GENTE para acabar el trabajo*.

c) Ante nombres comunes de persona cuyo referente es un individuo concreto, y no uno cualquiera entre varios posibles:

Vi A LOS HIJOS del vecino escalar la tapia; *Eligieron A AMBOS JUGADORES para la selección brasileña*. (Para el uso con referentes no específicos o indeterminados, ver 1.2a, b y c).

d) Ante nombres comunes de persona que, aun siendo inespecíficos o no consabidos, son complemento directo de verbos que suponen afectación física o psíquica (*acompañar*, *admirar*, *afectar*, *alabar*, *amar*, *empujar*, *engañar*, *golpear*, *maltratar*, *matar*, *odiar*, *perjudicar*, *saludar*, etc.):

Acompañó A UNA ANCIANA hasta su casa; *Admiro A LOS POLÍTICOS que saben defender sus opiniones*; *Engañar A UN JEFE es imposible.*

e) Ante nombres comunes de persona precedidos de un indefinido, cuando son complemento directo de verbos de percepción como *mirar*, *observar* y *oír:*

Estaba mirando A UNA SEÑORA cuando sentí que me llamaban; *Observé A ALGUNOS NIÑOS que jugaban al fútbol*; *Oí A UNA MUJER cantar ópera.* (Con otros verbos de percepción como *ver* y *conocer*, puede aparecer o no la preposición).

f) Ante las formas tónicas de los pronombres personales *mí*, *ti*, *sí*, *él*, *ella*, *usted*, *nosotros/as*, *vosotros/as*, *ustedes*, *ellos/as:*

¿Dices que me vio A MÍ en el teatro?; *No creo que A USTEDES los escuchen*.

g) Ante pronombres demostrativos o posesivos cuyo referente es una persona:

Vi A ESE hablando con tu jefe; *A ella no le gusta mi novio y yo no soporto AL SUYO.*

h) Ante los pronombres indefinidos cuyo referente es una persona (*alguien*, *alguno*, *nadie*, *ninguno*, *todos*, *uno*, etc.), salvo cuando funcionan como complemento directo del verbo *haber*. Ver. 1.3:

Llévate A ALGUIEN a la fiesta; *No conozco A NADIE*; *Os necesito A TODOS.*

i) Con verbos como *buscar*, *encontrar*, *hallar*, *necesitar* o *tener*, la preposición puede aparecer o no:

Busco (A) ALGUIEN que me ayude; *No necesito (A) NADIE que me acompañe*.

j) Ante los relativos de persona *quien*, *el que*, *la que* y sus plurales, cuando ejercen la función de complemento directo del verbo subordinado:

Ese es el hombre A QUIEN o *AL QUE golpearon*.

A diferencia de *quien*, el relativo *que*, cuando tiene antecedente de persona y se usa sin artículo, nunca lleva preposición en función de complemento directo: *Las personas QUE amamos*... (no ⊗*Las personas A QUE amamos*...).

k) Ante el pronombre interrogativo de persona *quién*:

¿A QUIÉN *buscas? ¿A* QUIÉNES *visteis en la fiesta?*; y ante el pronombre interrogativo *cuál* referido a persona:*¿A* CUÁL *de los dos encontraste llorando?*

l) Ante nombres de cosa, para evitar ambigüedades, cuando el sujeto y el complemento van pospuestos al verbo: *Venció la dificultad* AL OPTIMISMO*.* No obstante, es preferible en estos casos anteponer el sujeto, lo que permite prescindir de la preposición ante el complemento directo: *La lectura enriquece* LA VIDA.

1.3. NO SE USA:

a) Ante nombres comunes que designan objetos inanimados: *Puso* EL LIBRO *en la mesa*; *Regaló* UN AUTOMÓVIL *a su padre*.

b) Ante nombres comunes de persona en plural que carecen de determinante:

He encontrado CAMAREROS *para mi nuevo bar*; *Llevaré* AMIGOS *a la fiesta.*

Sin embargo, cuando el complemento está formado por dos sustantivos coordinados, aun careciendo de determinante, llevan la preposición por ser consabidos: *El público silbó* A ÁRBITROS Y JUGADORES; *El Gobierno emplaza* A SINDICATOS Y EMPRESARIOS *a una nueva reunión*; *Reunieron* A CHICOS Y CHICAS *en la misma aula.*

c) Con el verbo impersonal *haber*, el complemento directo, **aun denotando persona**, se construye sin preposición:

Hay ALGUIEN *en la puerta*; *Solo había* DOS ESTUDIANTES *en el aula.*

d) Con el verbo *tener*, el complemento directo de persona, si es indeterminado, se construye sin preposición:

Tienen DOS HIJOS; *Tiene* UNA TÍA *actriz*; pero si va acompañado de un adjetivo en función de complemento predicativo que denota estados transitorios, se construye con preposición:

Tiene A UN HIJO *enfermo* (la enfermedad se considera pasajera), a diferencia de *Tiene* UN HIJO *invidente* (la ceguera es permanente).

[*Diccionario panhispánico de dudas*, *s. v.*]

Exercicis 1 i 2

1. Tradueix al castellà les frases següents.

a. Vaig veure la Marta ahir a la tarda.

b. La noia que estimo és la Maria.

c. Té una filla ingressada a Sant Pau.

d. Vaig trobar unes nenes que anaven soles pel carrer.

e. Vaig sentir una dona que parlava malament de tu.

2. Tradueix al català les frases següents.

a. Mis padres nos vinieron a buscar a mí y a mi hermano.

b. A los estudiantes, los han avisado a todos.

c. Han convocado a los estudiantes.

d. Los profesores expulsaron a los alumnos que se portaban mal.

e. Tuvieron que atender a todos los estudiantes heridos.

2. Ús de les preposicions *en* i *a* en locatius

19.3.1.2. *A* i *en* amb valor espacial

Les preposicions *a* i *en* s'usen fonamentalment amb un valor espacial. [...]
Com mostren els exemples anteriors, en diferents casos es poden usar totes dues preposicions, encara que, segons la categoria o l'element que les segueix, sol ser més habitual l'una o l'altra.

a) En les situacions estàtiques, amb noms sense determinant s'utilitza en general *en*: *Viuen en pisos diferents. Hem dormit en habitacions molt espaioses*. Però també es troba, menys abundantment, la preposició *a*: *Treballen a centres on la presència d'immigrants és més gran*.

b) Amb la majoria de determinants i quantificadors s'usa *a* en les situacions dinàmiques. En les situacions estàtiques, generalment són possibles les dues preposicions, encara que una de les dues sol ser més freqüent. A més, hi ha certes preferències segons els parlars, ja que l'ús de la preposició *a* sol ser més habitual en uns parlars (especialment, en català central i nord-occidental, en tortosí i parlars baleàrics), i l'ús de *en*, en uns altres (especialment, en els parlars valencians). En el quadre 19.2 s'exemplifica l'ús de les dues preposicions, i en els casos de doble possibilitat s'indica <u>en primer lloc la preposició més habitual</u> i <u>la preferent en registres formals</u>.

Complement	**Situacions**	
	Dinàmiques	**Estàtiques**
SN amb article definit	Viatjarem als països nòrdics Torna *a* l'habitació	És *a*/*en* la segona planta Es va quedar *a*/*en* l'habitació
SN amb article indefinit	Anirem *a*/*en* un hotel La destinen *a*/*en* una seu nova	S'estan *en* una pensió Seien *en* un banc del parc
SN amb numeral	Avui hem anat *a* quatre escoles Han de viatjar *a* dos països	Hi ha flors *en*/*a* dues taules Tal mot apareix *en*/*a* vint poemes
SN amb quantitatiu, indefinit o universals	Viatgen molt sovint *a* molts/diferents llocs Viatgen molt sovint *a* {qualsevol lloc / cada un d'aquests països} Han viatjat *a* tots els llocs esmentats No han pujat *a* gaires muntanyes últimament	Han treballat *en*/*a* molts/diferents llocs Viuen llargues temporades *en*/*a* {qualsevol lloc / cada un d'aquest països} Han treballat *en*/*a* tots els llocs esmentats No s'estan més d'una setmana *en*/*a* gaires pobles
SN amb interrogatiu	*A* quin lloc aneu?	*A*/*En* quin hotel són?

c) Amb *un*, *algun* i els demostratius es tendeix a usar *en* per qüestió d'eufonia (per evitar el contacte de dues vocals), tant en situacions estàtiques com dinàmiques, encara que en aquest darrer cas també és normal l'ús de *a* (amb verbs com *anar*, *venir*, *pujar*, *baixar*, *entrar*, *arribar*, *tornar*): *Eren en un indret molt pendent*; *Ens trobareu en aquell poble de les Gavarres*; *Hem baixat a (o en) un avenc del Montsant.*

d) Amb topònims s'usa *a* tant en situació estàtica com dinàmica: *Ha plogut {a Alacant / a les Illes Britàniques}*; *Hem anat {a París / als Estats Units}*. Segueixen la mateixa tendència les expressions amb llocs únics o suficientment delimitats per als interlocutors (equivalents a

topònims) si no porten determinant (*a casa*, *a ciutat*, *a comarques*, *a palau*, *a taula*, *a fira*, *a mercat*, *a missa*, *a classe*... [...]

e) Quan la localització s'allunya d'un significat físic clar, en molts casos està més a prop d'altres matisos semàntics (com el temps, la matèria o la manera) i sovint s'usa *en*: *Mor un policia en l'alliberament d'un ostatge*; *En el futur caldrà evitar-ho*; *Ajudar els pares en {la tasca d'educar els fills / aquest punt*}. També si la localització és un règim verbal o un atribut: *Va aparèixer en la llunyania* [...]. Però es poden usar totes dues preposicions en altres casos com els següents: *Treballa en/a l'ensenyament*; {*En els / Als*} *preliminars ja queda clar*; {*En el / Al*} *nostre club sempre s'ha fet així.*

[GIEC 2016]

El castellà en els circumstancials de lloc fa una distinció entre les dues preposicions *en* i *a* segons la qual la primera denota l'indret on és o en el qual s'esdevé una cosa, i la segona l'indret envers el qual té lloc un moviment. Així diu *Vivir en París*, *La encontré en la calle* però *Fui a París, Bajamos a la calle*. Aquesta distinció entre les dues preposicions locatives *en* i *a* és estranya al català, com ho és al francès i a l'italià.

[Fabra (2010), conversa 61]

Exercici 3

3. Tradueix al castellà les frases següents.

a. La vaig trobar en aquella festa.
b. Viu a l'avinguda de Gaudí.
c. Sóc a París.
d. Viu en una casa unifamiliar.
e. Em vaig comprar aquest vestit al Bulevard Rosa.

3. Ús de les preposicions *en* i *a* en complements temporals

a + sustantivos que designan partes del día: *a la mañana*, *a la tarde*, *a la noche.* Para introducir los complementos de tiempo relativos a las partes del día, en el español general se emplean normalmente las preposiciones *por* o *en*, esta última de uso frecuente en gran parte de América, aunque inusual en España (salvo cuando, a su vez, estos complementos llevan un complemento con *de: en la tarde del sábado*, *en la mañana del lunes*): *«Ese hígado lo trajo el carnicero por la tarde»* (Llamazares *Río* [Esp. 1990]); *«El domingo en la mañana vi con sorpresa que a mi lado dormía una negra enorme»* (Mutis *Ilona* [Col. 1988]). El uso de *a* solo es normal en la Argentina y, en España, entre hablantes vascos o catalanes.

[*Diccionario panhispánico de dudas*, *s. v.*]

* * * * *

19.3.1.4. Altres usos de *a* i *en*

Les preposicions *a* i *en* s'usen amb valors diferents de l'espacial, principalment el temporal, però també amb altres de més abstractes o figurats.

a) Totes dues preposicions poden indicar localització temporal (*Organitzarem la trobada a l'abril*; *En aquell moment vam saber que ens enganyava*) i en certs casos són possibles les dues preposicions (*M'examino a/en la segona quinzena d'abril*) i, fins i tot, l'absència de preposició (*M'examino la segona quinzena d'abril*). La preposició *en*, a més, també pot fer referència a la durada o el període de temps en què es produeix una situació. Comparem, per exemple, l'oració *Vaig llegir la novel·la a l'agost*, en què s'indica només localització temporal, amb *Vaig llegir la novel·la en una setmana*, en què s'assenyala la durada. Vegeu més detalls sobre l'ús temporal i aspectual d'aquestes preposicions en els apartats 31.2.3*a* i 31.3.1*a*.

16.3.1.3. Usos de l'article definit

[...] L'article també és usat dícticament davant de noms que expressen unitats temporals com ara els dies del mes: és el cas dels sintagmes *el dia 16* i *el dia 17* de l'oració *El dia 16 no hi ha reunió, perquè el 17 és festiu*, quan aquests sintagmes s'interpreten com a dies del mes en curs ('el dia 16 i el 17 d'aquest mes'). També les expressions temporals que contenen noms que denoten mesos de l'any poden rebre interpretació díctica: *Va néixer el 20 d'abril* ('el 20 d'abril passat'); *S'examinarà el 27 de febrer* ('el 27 de febrer vinent'). (Per a la presència de les preposicions *a* i *en* davant d'expressions temporals, vegeu el § 19.3.1.4.) Amb les expressions *a començaments de*, *a finals de*, etc., s'usa l'article si hi ha el nom *mes* seguit del nom del mes (*S'examinarà a finals del mes de febrer*), però, si no hi és, no s'usa l'article, tot i ser possible el sentit díctic (*S'examinarà a finals de febrer*). I si no es fa referència als dies del mes, aleshores és necessària la presència d'una preposició: *Va néixer a l'abril*; *Pel gener sol nevar.*

[...] Els sintagmes que expressen anys, que no tenen valor díctic, poden anar acompanyats o no del nom *any*: *l'any 1767*, *el 1767*. La presència de la preposició *de* hi és possible, tot i que és arcaica: *l'any de 1767*. Aquesta preposició, en canvi, apareix sempre després del nom *dècada* (*la dècada de(l) 1920*), però no després de *segle* (*el segle XVII*). La presència de la preposició es deu al fet que el numeral que identifica la dècada no té el valor ordinal del cardinal del segle. Quan el sintagma temporal és complex, en el sentit que expressa mes i any o dia, mes i any, l'ús de l'article definit és potestatiu davant la designació de l'any, llevat que l'any hi aparegui abreujat: *el dia 4 d'octubre de(l) 1942* (però *del 42*), *20 de gener de(l) 2015* (però *del 15*).

[...] Els dies de la setmana introduïts per l'article no tenen sentit díctic: *el divendres 22 de juny de(l) 2001*. És precisament l'absència de determinant el que els dona aquest valor: *Dilluns no hi seré* ('dilluns vinent, aquest dilluns'); *Dijous vaig escriure-li un missatge* ('dijous passat'). No és acceptable, doncs, usar-hi l'article (§ 31.2.4*e*). Ara bé, la presència de l'article pot assignar a

l'expressió temporal un valor distributiu (§ 31.3.2g): *Ve els dijous* ('cada dijous'); *Els dilluns es feia bugada* ('cada dilluns'). [...]

[GIEC 2016]

a+ sustantivos que expresan unidad de tiempo: *cinco veces al día,* ⊗ *tres kilómetros a la hora.* Para expresar distributivamente una cantidad en relación con una unidad de tiempo, se emplean en español las preposiciones *a* o *por*. Cuando pueden alternar ambas, se prefiere el uso de *a* con unidades de tiempo como *día, mes, semana* o *año: Los musulmanes rezan cinco veces al día*; *Paso con mis padres dos días al mes*; *Asisto a clases de inglés dos días a la semana*; *Cobra tres millones al año*. Pero con *hora* y unidades de tiempo inferiores, como *minuto* o *segundo,* cuando expresan frecuencia asociada a velocidad, solo es normal el uso de la preposición *por: tres kilómetros por hora, ochenta pulsaciones por minuto, dos vibraciones por segundo* (no ⊗ *tres kilómetros a la hora,* ⊗ *ochenta pulsaciones al minuto,* etc.).

[*Diccionario panhispánico de dudas*, s.v.]

31.3.2. Les expressions de freqüència

d) Són nombrosos els sintagmes nominals que expressen freqüència. La freqüència delimitada s'indica per mitjà del nom *vegada* quantificat per un cardinal o una expressió equivalent. [...] Al costat de *vegada*, també s'utilitzen les variants *volta*, *cop* i, en alguns parlars, *pic*, *camí* i *viatge*.

e) Els sintagmes anteriors, a més, assenyalen freqüència no delimitada si el nom *vegada* (o les altres formes sinònimes) és modificat per un sintagma que indica el període de temps en què es produeix la repetició: *És molt pesat: ens truca dues vegades* {*per hora* / *a l'hora* / *cada hora*}; *Fem excursions per la muntanya almenys dues vegades al mes*.

Aquest sintagma apareix introduït per la preposició *per* si va seguit d'un nom sense determinant. [...] Si el nom va precedit de l'article definit, aleshores s'introdueix amb *a* o no duu cap preposició. La construcció sense preposició és habitual amb els noms *hora*, *setmana* i *any*: *Dues vegades l'hora* (o *la setmana*, *l'any*). La construcció amb *a* apareix amb els mateixos noms i en algun altre cas: *dues vegades a l'hora* (o *al dia, a la setmana, al mes, a l'any*).

[GIEC 2016]

Exercici 4

4. Tradueix al català les frases següents.

a. Va a clase de música tres veces a la semana.
b. Si corres, tendrás unas 130 pulsaciones por minuto.
c. Por la noche, llegó a mi casa muy cansada.
d. Este coche tiene una velocidad máxima de 160 km por hora.

4. Canvi i caiguda de preposició / *Queísmo* i *dequeísmo*

QUEÍSMO. Es la supresión indebida de una preposición (generalmente *de*) delante de la conjunción *que*, cuando la preposición viene exigida por alguna palabra del enunciado.

DEQUEÍSMO. Es el uso indebido de la preposición *de* delante de la conjunción *que* cuando la preposición no viene exigida por ninguna palabra del enunciado.

1. No debe suprimirse la preposición en los casos siguientes:

- **a)** Con verbos pronominales que se construyen con un complemento de régimen: *acordarse* DE algo, *alegrarse* DE algo, *arrepentirse* DE algo, *fijarse* EN algo, *olvidarse* DE algo, *preocuparse* DE o POR algo, etc.: *Me alegro DE QUE hayáis venido* (no ⊗*Me alegro QUE hayáis venido*); *Me olvidé DE QUE tenía que llamarte* (no ⊗*Me olvidé QUE tenía que llamarte*).

  *Algunos de estos verbos, cuando se usan en forma no pronominal, se construyen sin preposición, pues, en ese caso, la oración subordinada ejerce de sujeto o de complemento directo: *Me alegró QUE vinieras* (no ⊗*Me alegró DE QUE vinieras*); *Olvidé QUE tenía que ir al dentista* (no ⊗*Olvidé DE QUE tenía que ir al dentista*).

- **b)** Con verbos no pronominales que se construyen con un complemento de régimen: *convencer* DE algo, *insistir* EN algo, *tratar* DE algo (en el sentido de 'procurarlo, intentarlo'), etc.: *Lo convencí DE QUE escribiera el artículo* (no ⊗*Lo convencí QUE escribiera el artículo*); *Insistió EN QUE nos quedáramos a cenar* (no ⊗*Insistió QUE nos quedáramos a cenar*); *Trato DE QUE estéis a gusto* (no ⊗*Trato QUEestéis a gusto*).

- **c)** Con sustantivos que llevan complementos preposicionales: *Iré con la* condición *DE QUE vayáis a recogerme* (no ⊗*Iré con la* condición *QUE vayáis a recogerme*); *Tengo* ganas *DE QUE llueva* (no ⊗*Tengo* ganas *QUE llueva*); *Ardo en* deseos *DE QUE vengas a verme* (no ⊗*Ardo en* deseos *QUE vengas a verme*).

- **d)** Con adjetivos que llevan complementos preposicionales: *Estamos* seguros *DE QUE acertaremos* (no ⊗*Estamos* seguros *QUE acertaremos*); *Estoy* convencido *DE QUE llegarás lejos* (no ⊗*Estoy* convencido *QUE llegarás lejos*).

- **e)** En locuciones como *a pesar DE QUE* (no ⊗*a pesar QUE*), *a fin DE QUE* (no ⊗*a fin QUE*), *a condición DE QUE* (no ⊗*a condición QUE*), *en caso DE QUE* (no ⊗*en caso QUE*), etc.

- **f)** En la construcción *hasta el punto DE QUE* (no ⊗*hasta el punto QUE*).

- **g)** En las locuciones verbales *caber*, o *haber*, *duda* DE algo, *caer en la cuenta* DE algo, *darse cuenta* DE algo: *No cabe duda DE QUE es un gran escritor* (no ⊗*No cabe duda QUE es un gran escritor*);*Pronto cayó en la cuenta DE QUE estaba solo* (no ⊗*Pronto cayó en la cuenta QUE estaba solo*); *Nos dimos cuenta DE QUE era tarde* (no ⊗*Nos dimos cuenta QUE era tarde*).

[*Diccionario panhispánico de dudas*]

* * * * *

26.3. La funció de les subordinades substantives declaratives

[...] les subordinades substantives assumeixen funcions pròpies del sintagma nominal i, com aquest, poden ser seleccionades per un verb i fer la funció de subjecte oracional (*És important que tot es resolgui bé*), de complement directe (*Creu que tot acabarà bé*), de complement indirecte (*Donen molt valor que ho hagis fet tu tot sol*) i de complement de règim (*S'adonà que tothom el mirava*). També poden ser complement d'una preposició (*sense que ningú li ho demanés, per no dir res*) i poden aparèixer en el complement d'un nom (*la promesa que li publicarien la novel·la*), d'un adjectiu (*content que fossis allà*) i menys freqüentment d'un adverbi (*independentment que ho haguéssim sabut*).

Les funcions que pot dur a terme una subordinada substantiva estan relacionades amb les propietats sintàctiques i semàntiques de l'element de què depèn. [...] El verb *alegrar-se* [...] pot

anar acompanyat d'un complement de règim que contingui una subordinada substantiva [...]. Notem que, en casos com l'anterior, en què la funció sintàctica s'associa a una preposició àtona [*a*, *en*, *amb*, *de*, *per* i *per a*], aquesta es pot elidir i a vegades pot alternar amb una altra preposició. S'elideix, per exemple, en *S'ha alegrat molt que parlessis amb ells*, en què la subordinada va introduïda per la conjunció *que*, i hi ha alternança de certes preposicions davant una subordinada d'infinitiu, com en *S'obstinava a/en participar-hi*. Encara que la preposició s'elideixi, a efectes sintàctics compta com si hi fos, com fa patent la pronominalització [...]: *Se n'ha alegrat molt, que parlessis amb ells*. [...]

26.4.1. Les subordinades substantives finites introduïdes per preposició

[...] En la mesura que la conjunció *que* fa també una funció de nexe, en la llengua antiga s'elidien les preposicions en les subordinades introduïdes per *que*, igual que fan encara altres llengües romàntiques com el francès i l'italià. [...] En l'actualitat, l'elisió és viva col·loquialment en moltes construccions i és l'opció preferible en els registres formals. [...]

Quadre 26.2. Elisió de la preposició que precedeix les subordinades substantives finites

COMPLEMENT	AMB EL VERB EN INFINITIU	AMB LA CONJUNCIÓ *QUE* I EL VERB EN FORMA PERSONAL
Verbal de règim	Recorda't d'anar al banc	Recorda't que has d'anar al banc
D'un nom	El desig de parlar amb ella	El desig que parlem amb ella
D'un adjectiu	Content de parlar amb ella	Content que parlem amb ella
D'una preposició	Abans d'anar a escola	Abans que aneu a escola
D'un adverbi	Independentment d'indemnitzar-los	Independentment que els hagin indemnitzat

26.4.1.1. Les subordinades substantives dependents de nom o adjectiu

a) És normal elidir la preposició *de* que precedeix una subordinada substantiva quan depèn d'un nom o d'un adjectiu. [...]

Quadre 26.3. Elisió de la preposició davant les subordinades substantives finites dependents de nom o adjectiu

CONTEXT	EXEMPLES
Complement d'un nom deverbal (o equiparable)	L'*afirmació* que el secretari ho sabia fou precipitada Vaig arribar a la *conclusió* que n'havia fet un gra massa Tinc l'*esperança* que els alumnes arribin amb una bona formació M'ho fa dir la *por* que em suspenguin l'examen
Complement d'un nom no deverbal o d'un pronom demostratiu	Ens va sorprendre el *fet* que volgués parlar amb nosaltres Em preocupa la *idea* que no hi hagi pressupost En el *cas* que et digui res, haurem d'intervenir nosaltres *Això* que nosaltres treballem i ell no faci res no ho veig gens clar
Complement d'un adjectiu	*Conscient* que era tard, va sortir tot d'una

Amb tot, també es pot donar el contacte de la preposició *de* i la conjunció *que* en registres informals i estils pròxims a la llengua espontània.

b) També és general l'elisió de la preposició davant de la substantiva introduïda per *que* si el nom o l'adjectiu selecciona la preposició *en* o *amb* (amb independència que puguin alternar amb *de* o *a* amb infinitiu). Per exemple, *la confiança en una cosa* i *confiat en una cosa*, en què el complement apareix introduït per una preposició, però *La confiança que em concedirien el crèdit era desproporcionada* [...]. *No estan conformes amb la publicació de les dades*, però *No estan conformes que les dades siguin públiques*. Tot i això, també es pot donar el manteniment de *en* o *amb* davant de la conjunció *que* en registres informals i estils pròxims a la llengua espontània.

c) La simple supressió de la preposició no és tan general quan el nom o l'adjectiu selecciona la preposició *a*. Es tracta de noms com *al·lusió, crida, dret, inducció, invitació, oposició, renúncia, resistència* o *respecte* [...]. En aquests casos, el contacte de la preposició i la conjunció *que* és habitual en els registres informals i en estils pròxims a la llengua espontània: *L'al·lusió a que m'hagi enfadat em sembla fora de lloc* [...]. Amb tot, en els registres formals s'evita el contacte de la preposició i la conjunció o bé elidint la preposició (*L'al·lusió que m'hagi enfadat...*) o bé intercalant-hi algun element (*L'al·lusió al fet que m'hagi enfadat...*[...]).

26.4.1.2. Les subordinades substantives en un complement de règim

a) L'elisió de la preposició és habitual en la majoria de registres amb verbs com *acontentar-se (amb), adonar-se (de), alegrar-se (de), comptar (amb), confiar (en), convèncer (de), dubtar (de), fixar-se (en), insistir (en), recordar-se (de), tractar-se (de)*, com es pot observar en els exemples següents: *M'acontentaria que n'hi hagués mitja dotzena*; *No s'adona que trepitja fang*; *Confio que vindreu* [...]

b) Amb altres verbs, l'elisió de la preposició *a* i, en alguns casos, *en* pot originar construccions molt forçades. En aquests casos, el contacte de la preposició i la conjunció és habitual en els registres informals i en estils pròxims a la llengua espontània (*Us desafiem a que fem el cim en una hora*), però en els registres formals s'evita el contacte [...] (*Us desafiem que fem el cim en una hora*).

26.4.1.3. Recursos que eviten el contacte d'una preposició àtona amb la conjunció *que*

a) [...] hi ha el recurs d'intercalar-hi un sintagma nominal com ***el fet*** o algun altre com *la possibilitat*, *el dret* o *la idea*: *Es basa en el fet que els periodistes no hi van ser convidats* [...].

b) [...] intercalar-hi una subordinada d'infinitiu amb sentit causatiu (*fer*, *deixar* i altres verbs semànticament propers com *permetre* o *possibilitar*): *Els conductors del transport escolar han contribuït a fer que els nens no s'esverin* [...].

c) [...] en lloc de la subordinada substantiva es pot usar una construcció final: *L'escrit és una crida perquè la gent s'organitzi* (en lloc de ...*una crida a que la gent s'organitzi*). O [...] una subordinada d'infinitiu: *No renunciem al dret a poder triar les vacances* (en comptes de ...*al dret a que puguem triar les vacances*).

d) [...] es pot optar per un sintagma nominal en lloc d'una subordinada substantiva: *La propagació del foc va ser deguda al vent que feia* (en lloc de ...*a que feia vent* o de la construcció inviable ...*va ser deguda que*).

26.5.2. L'alternança de preposicions àtones davant les subordinades substantives en infinitiu

Els verbs o altres categories que tenen de complement o adjunt un sintagma nominal introduït amb *a* o *de* mantenen aquestes preposicions quan es tracta d'una subordinada d'infinitiu [...]: *Parlaven de política* [...] *Parlaven d'inscriure's en un partit polític*. En canvi, en els casos en què el sintagma nominal també va precedit de *en* o *amb*, aquestes preposicions alternen amb *a* o

de (sovint amb qualsevol de les dues) quan introdueixen una subordinada en infinitiu [...]: *Insisteix en els temes de sempre*, però *Insisteix a* (o *en*) *parlar dels temes de sempre*. Tant el manteniment de *en* i *amb* com el canvi de preposicions són acceptables, però el canvi és la solució preferible en els registres formals.

26.5.2.1. Alternança entre *en* i *a*

L'alternança entre les preposicions *en* i *a* davant d'una substantiva d'infinitiu és general en el complement de règim de verbs com *basar(-se), complaure's, entossudir-se, exercitar-se, consistir, interessar-se, invertir, vacil·lar, engrescar(-se)* o *capficar-se*: *El mètode es basa a/en explicar les circumstàncies de la reacció* (però: *en l'explicació de les circumstàncies*). [...]

26.5.2.2. Alternança entre *en*, *a* i *de*

Trobem l'alternança entre *en*, *a* i *de* quan el complement d'un nom com *interès, desinterès, insistència, confiança* o *dificultat* [...] conté una subordinada d'infinitiu: *Manifesta un gran interès a/d'/en estudiar llengües* (però: *en l'estudi de les llengües*). [...] Les preposicions preferibles en els registres formals són *a* o *de*. [...]

26.5.2.3. Alternança entre *amb, a* i *de*

La preposició *amb* pot alternar amb les preposicions *a* o *de* (o amb totes dues) quan introdueix un complement de règim que conté una substantiva d'infinitiu. Aquesta situació es dona amb predicats com *conformar-se, comptar, avenir-se, estar d'acord, ser compatible* o *trobar-se*: *No et conformis amb/a/de ser contractat per un mes*; *Estem d'acord amb/a/de deixar el text tal com està.* [...] Les preposicions preferibles en els registres formals són *a* o *de*. [...]

31.4.2. Valors de les expressions temporals complexes

[...]

f) Seguida d'una oració d'infinitiu, la preposició *en* s'usa amb valors semblants als de l'adverbi *quan*. Si el temps de la principal és perfectiu, s'obté el valor de seqüenciació i l'adjunt temporal expressa una situació immediatament anterior a la principal: *En entrar ell, tots s'alçaren*. [...]

   Amb un valor progressiu, l'adjunt fa referència a una situació que queda inclosa en la de la principal: *En entrar la Virgínia, en Jesús estava parlant amb mi*. [...]

   Al costat de la construcció "*en* + infinitiu", a la qual s'ha donat preferència en els registres formals, hi ha també la construcció "*al* + infinitiu". [...]

   A partir del valor de seqüenciació temporal d'aquestes construccions, es pot arribar a definir una relació de causalitat (*En arribar el bon temps, les platges es comencen a omplir de banyistes* 'sempre que arriba el bon temps, com que arriba el bon temps'), o de condicionalitat, especialment quan indica una situació habitual (*En dir les veritats, es perden les amistats* 'quan dius les veritats, si dius les veritats, dient les veritats'). [...]

[GIEC 2016]

Exercicis 5 i 6

5. Tradueix al català les frases següents.

a. Me alegro de que hayas aprobado la asignatura.
b. Cada día me entretengo en contar los perros que pasan por la calle.
c. Todo el mundo se ha acostumbrado a que haya paro.
d. Todavía piensa en que no es capaz de hacerlo.
e. Se obstina en arreglar aquella máquina vieja.

6. Tradueix al castellà les frases següents.

a. Em vaig oblidar que tenies dentista.
b. El preocupa que encara no hagis arribat.
c. Tot consisteix a tenir pràctica.
d. Podeu confiar que us portaran els encàrrecs a les 5.
e. Penso que guanyarem el campionat.

5. *per* i *per a* vs. *por* i *para*

19.3.5. Les preposicions *per* i *per a*

19.3.5.1. Generalitats

L'ús de les preposicions *per* i *per a* presenta diferències significatives en la llengua oral espontània dels diferents parlars. En valencià, en tortosí i en els parlars més occidentals del nord-occidental, es diferencien clarament totes dues preposicions. En la resta del nord-occidental, s'usen d'una manera menys sistemàtica. I en els altres parlars (català septentrional i central, parlars baleàrics i alguerès) es fa servir *per* d'una manera general. En els registres formals es diferencia l'ús de totes dues preposicions, encara que en certs casos es considera igualment acceptable l'ús de *per* o *per a* amb el mateix significat. [...]

19.3.5.2. Principals usos de *per*

a) Valor espacial

La preposició *per* pot ser emprada com a preposició espacial amb un valor dinàmic o estàtic. El valor dinàmic indica el trajecte o la ruta d'un desplaçament (*Van de París a Bonn per Estrasburg*; *Podeu venir per mar*, *per terra o per aire*), però també l'espai cobert per l'entitat desplaçada (*Ens vam perdre i vam donar voltes pel Montnegre*, *Corre per aquí*). Els valors estàtics indiquen localització a l'interior d'un espai (*Els responsables de l'ordre estan repartits per tot el recinte*), situació aproximada (*Els papers han de ser per l'oficina* 'en algun indret de l'oficina') o la part afectada d'un individu o d'un objecte (*Han lligat el gos per la pota*; *Aquesta poma està podrida per dins*). [...]

b) Valor temporal

La preposició *per* indica una localització temporal amb matisos diferents segons l'element amb què es combina ('al voltant de', 'dins un període de temps') [...]: *Anirem a Barcelona per la Mercè* [...], *Els exàmens són sempre pel juny* (o *al juny*).

A més, *per* expressa durada [...]: *Han suspès les garanties constitucionals per dos mesos* [...].

La localització expressada amb les parts del dia s'indica amb *a* o *de*: *Va venir {al matí / al migdia / a la tarda / al vespre / a la nit}* [...]. La solució amb *per*, existent antigament, s'usa col·loquialment en certs parlars, però s'evita en els registres formals.

***c*) Valors d'agent i causa**

La preposició *per* introdueix típicament el sintagma preposicional agent de les passives perifràstiques (*El text va ser acceptat per la ministra*) [...].

Els adjunts al predicat que expressen una causa solen anar introduïts amb *per*: *Han tancat dos mesos per reformes* [...]. El complement de *per* també pot ser una oració d'infinitiu (*Us dono les gràcies per haver estat tan puntuals*; *Això et passa per no apuntar-te els compromisos a l'agenda*). Si es tracta d'una oració amb el verb en forma personal, aleshores la preposició es fusiona amb la conjunció *que* i dona lloc a la conjunció *perquè*: *M'he enfadat perquè m'ha enganyat*. La conjunció *perquè* s'usa igualment amb un valor final (*T'ho dic perquè li ho facis saber*). [...]

d) *Per* en complement de règim

El sintagma preposicional introduït amb *per* actua com a complement de règim de verbs com ara *apostar*, *caracteritzar-se*, *decidir-se*, *delir-se*, *demanar*, *destacar*, *desviure's*, *distingir-se*, *esforçar-se*, *frisar*, *interessar-se*, *lluitar*, *maldar*, *mirar*, *optar*, *pregar*, *preguntar*, *singularitzar-se*, *vetllar* o *votar*: *Els alumnes d'aquesta escola es caracteritzen pel seu domini de les matemàtiques*; *Es deleix per jugar amb els més forts* [...].

També poden portar un complement introduït per *per* certs noms, sovint relacionats amb els verbs anterior: *admiració*, *afecte*, *ambició*, *amor*, *atractiu*, *campanya*, *capacitat*, *curiositat*, *deliri*, *desfici* [...]: *Una profunda admiració per Joan Fuster*.

e) *Per* en atributs i predicatius

Un sintagma introduït amb *per* pot actuar com a atribut del verb *estar* ("estar *per* + sintagma nominal" 'tenir per objecte, tenir disposició, lleure per'): *La nostra associació està per la igualtat de drets i per la reforma dels estatuts.* [...] també introdueix predicatius: *Per qui m'has pres*? [...]

19.3.5.3. Altres usos de *per*

[...] Aquesta preposició pot expressar el mitjà: *M'he donat de baixa per telèfon* [...]. manera [...] *L'he vist ben bé per casualitat*. I té encara una àmplia gamma d'usos:

a) En combinació amb una oració d'infinitiu pot assenyalar la idea que una acció està pendent d'execució [...]: *Hi ha encara dos pisos per vendre*. [...]
b) [...] amb un matís condicional: *Per ell*, *encara estaríem treballant* ('si fos per ell')
c) Apareix en construccions concessives amb valor ponderatiu: *Per molt que t'esforcis*, *no ho entendràs*. [...]
d) Té valor de substitució (*Fes-ho tu per mi*), intercanvi o representativitat [...].
e) Indica distribució o proporció en casos com *Toca a 30 euros per cap*. [...]
f) [...] en construccions en què es repeteix l'infinitiu (com en *parlar per parlar*, *gastar per gastar* [...].
g) S'usa en construccions amb el nom *vegada* o equivalents per expressar freqüència d'un acte repetit: *Em telefona tres vegades per setmana/any.*
h) Amb *per* seguit de sintagma nominal els verbs *anar/venir* equivalen a *anar/venir a cercar o buscar*: *Venia per aquells diaris vells que teniu* [...]. El gir *a per*, que s'usa col·loquialment en certs parlars, s'evita en els registres formals.

19.3.5.4. Usos de *per a*
[...]
a) Valor de destinació
En combinació amb un sintagma nominal, la preposició *per a* pot presentar tota una sèrie de valors relacionats amb la noció de destinació. Concretament pot designar la persona o cosa destinatària d'una acció (*Fa uns peücs per al nadó* [...]), el profit o la utilitat que pot tenir una cosa (*Aquest líquid va molt bé per a les taques* [...]) o l'orientació o la intenció d'una acció (*Estudia per a metge*). En aquest últim cas és igualment possible la preposició *per*. [...] També pot indicar destinació espacial, però és un ús poc habitual [...]: *A les sis surt el tren per a València* (o *el tren de València*, *el tren que va a València*).

En el quadre següent es classifiquen els exemples tenint en compte la funció sintàctica del sintagma preposicional introduït per *per a.* En aquells casos en què *per a* pot contrastar amb *per*, s'indica explícitament (separant el signe ≠ les dues preposicions): *per a* hi indicarà sempre destinació (amb els matisos que hem dit) i per hi tindrà algun dels matisos esmentats.

Funció	Exemples
Atribut	Aquests exercicis són per a tu El quadre de Joaquim Mir és {pel ≠ per al} menjador [*per* 'en algun lloc de'; *per a* 'destinat a']
Complement de règim	El meu sou no arriba per a casa i piscina Aquest accessori no serveix per al cotxe
Adjunt del predicat	Aquest servei de la nostra empresa és pensat expressament {pels ≠ per als} nostres clients Sembla un personatge creat {per ≠ per a} la llegenda He fet restaurar un moble {per ≠ per a} una amiga Hem fet una cortina per al despatx/pare [...]
Complement del nom	Màquines per a (la) fusta Lectures per als adolescents Dies de plenitud per a tots nosaltres [...]
Complement d'adjectiu	Això no és bo per a res L'enquesta és un instrument útil per a la coneixença de la realitat [...]
Adjunt oracional	Per a qualsevol problema, ja sabeu on em teniu Per a eines de tall, aneu a can Toll

b) Valor temporal

Amb un valor temporal, la preposició *per a* designa el límit o moment posterior en què una cosa té validesa o s'ha de concretar. El complement de la preposició pot ser qualsevol expressió temporal; concretament, un adverbi (*avui*, *demà*, *aviat*, *llavors*), una preposició (*abans*, *després*), un sintagma nominal (*l'endemà*, *l'any que ve*, *dilluns*) o altres construccions preposicionals o oracionals (*d'aquí (a) una hora*, *quan pugui*, *havent dinat*): *He d'escriure un guió de ràdio per a* {*avui mateix / abans de Nadal / quan pugui*} [...]

c) Altres valors

Amb complements nominals, la preposició *per a* també assumeix en registres formals altres valors relacionats més indirectament amb la idea de la destinació. Concretament s'usa per a indicar l'àmbit en què una característica és quantificada respecte a l'assoliment d'unes determinades expectatives [...]: *L'escola és molt lluny per als meus fills*. [...]
[...] també apareix en adjunts oracionals amb què s'indica el punt de vista segons el qual una afirmació és vàlida ('en opinió de'): *Per a la directora de l'escola*, *la implicació de les famílies és fonamental* [...]. Amb tot, hi ha també una certa tradició a emprar *per*, ús que es pot considerar igualment acceptable [...]: *Per mi que van molt equivocats* [...]

19.3.5.5. Resum

En el quadre següent s'indiquen sumàriament els valors més significatius associats a les preposicions *per* i *per a* descrits fins ara. En la columna referida a *per a* s'indiquen a més, els casos en què l'ús de *per* té també una certa tradició en els registres formals.

Valor	Preposició	
	per	*per a*
Espacial	**Trajecte, ruta** Va entrar per la porta de darrere Han passat per allí **Localització** Tenia roba per tota la casa Els papers han de ser per l'oficina	**Destinació (en complements de certs noms)** He comprat dos bitllets per a París Encara no ha eixit el vaixell per a Eivissa
Temporal	**Localització:** Anirem a Barcelona per la Mercè **Durada:** Lloguen l'apartament per un any	**Límit temporal posterior al moment de referència** He d'escriure un guió per a demà Em va dir que ho volien per a més tard
Altres valors	**Agent** El text fou acceptat per la ministra S'ha deixat enredar per un veí seu **Causa** Tanquen dos mesos per reformes L'ha aprovat per recomanació vostra **Mitjà** No parleu tant pel mòbil **Substitució** Agafeu l'un per l'altre **Distribució** Toca a 30 euros per cap Els buscaven casa per casa **Freqüència** Em telefona tres vegades per setmana **Condicional** Per ella encara hi seríem **Concessió (amb valor ponderatiu)** Per vell que sigui, encara fa servei	**Destinació** Fa uns peücs per al nadó Compra una coberteria per al nou pis Aquest líquid va bé per a les taques Estudia per (a) metge **Àmbit d'adequació d'una cosa** L'escola és molt lluny per als meus fills Un dia és suficient per al trasllat **Opinió** Per (a) nosaltres, és una bona solució **Concessió** Per (a) les coses que menja, no està gras

[...]

29.2.4. Les construccions causals amb *per* i una oració d'infinitiu

La preposició *per* pot encapçalar construccions causals integrades per una oració en infinitiu. [...]: *Els van condemnar per haver desviat diners a Suïssa*, [...] *Per no haver fet prou bondat*, *us quedareu sense postres*. [...]

Les construccions causals introduïdes per la preposició *per* presenten una sèrie de propietats sintàctiques que les distingeixen de les construccions paral·leles d'infinitiu amb valor final.

a) Contràriament a les construccions finals, les causals no tenen un sentit prospectiu. Per això, generalment porten la forma composta de l'infinitiu, ja que aquesta forma fa referència a situacions anteriors al moment que es pren com a referència. Comparem *La van convocar per haver cantat al Liceu*, en què l'adjunt al predicat té un sentit causal i expressa una

situació anterior a la de l'oració principal, amb *Es va preparar molt per cantar al Liceu*, en què l'adjunt és interpretat com a final i expressa una situació posterior. Tanmateix, l'infinitiu d'una construcció causal pot ser simple [...]: quan pot ser parafrasejat per un infinitiu compost (*M'han multat per saltar-me un semàfor* 'M'han multat per haver-me saltat un semàfor'); [...] quan el verb és copulatiu [...]: *Això li passa per ser {un badoc / de ciutat}*

29.3. Les construccions finals

29.3.1. Característiques generals

[...]

Les construccions finals apareixen introduïdes prototípicament per la conjunció *perquè* si contenen una oració en forma personal, i per les preposicions *per* i *per a* si l'oració és d'infinitiu. [...]

29.3.3. L'agentivitat i l'ús de *per* i *per a*

Les construccions finals més prototípiques funcionen com a adjunt d'un predicat que expressa una acció duta a terme per un agent. És el cas, per exemple, de *El pare ha telefonat perquè l'ajudem a traslladar els mobles* [...], en què el subjecte de l'oració principal designa un agent (*el pare*) que realitza una acció (*telefonar*) amb el propòsit d'aconseguir el que s'indica en la construcció final (*perquè l'ajudem a traslladar els mobles*). Aquestes finals tenen també un valor causal, ja que el propòsit que es vol aconseguir és alhora el motiu del que s'indica en la principal [...]: *El pare ha telefonat perquè vol que l'ajudem a traslladar els mobles*. [...]

En els parlars en què es diferencia *per* i *per a*, la preposició composta s'usa en la majoria de construccions finals, però *per* també és possible en certs contextos agentius, especialment quan la construcció final és negativa (*Matinaré per no fer tard a la feina*). [...]

En els registres formals s'ha tendit a usar totes dues preposicions en les construccions finals d'infinitiu, partint bàsicament de la distinció entre contextos agentius i no agentius.

a) S'ha tendit a donar preferència a la preposició *per* en les construccions finals més prototípiques, és a dir, en aquelles en què la final apareix en un context agentiu i expressa tant el propòsit que es vol aconseguir com el motiu per què es fa una cosa: *Hi han acudit molts curiosos per saber què passava*. [...]

b) La preposició *per a*, al seu torn, s'ha tendit a utilitzar especialment quan la construcció final no depèn d'un predicat d'acció, com mostren els exemples següents, en què la final es combina amb verbs estatius o amb certs noms o adjectius: *Aquest detergent no serveix per a netejar aquest material*; *Fan falta voluntaris per a distribuir les cartes*; *És una proposta necessària per a aconseguir el que volem* [...]

c) Així mateix, hi ha la tradició d'usar *per a* en combinació amb verbs d'acció si l'oració és passiva o impersonal (*Els reglaments s'aproven per a complir-los*), si es tracta de predicats que, tot i ser agentius, s'acompanyen d'un adjunt final que indica l'ús o la destinació que es dona a una cosa (*Emprarem tots els recursos que tenim per a resoldre el problema* [...]), o en aquells casos en què el subjecte implícit de l'infinitiu no coincideix amb el de l'oració principal (*El general va enviar missatgers per a demanar ajudar al rei*).

La distinció entre *per* i *per a* davant d'infinitiu és un recurs de què disposa la llengua per a diferenciar les construccions finals que tenen un caràcter agentiu i s'aproximen a les causals de la resta de construccions finals. [...] Al costat d'aquesta distinció [...] és igualment acceptable en tots els registres l'ús de *per a* davant d'infinitiu, d'acord amb els parlars que diferencien les dues preposicions, o bé l'ús de *per*, d'acord amb els parlars que sols usen aquesta preposició. [...]

En canvi, no és adequat l'ús generalitzat de *per* en construccions diferents de les d'infinitiu, especialment quan introdueixen un sintagma nominal o equivalent. En aquests casos, la

distinció entre *per* i *per a* resulta més nítida que en les construccions d'infinitiu i cal preservar-la: *Ho hem fet per tu* (causa); *Ho hem fet per a tu* (destinatari). No és tampoc adequat en registres formals l'ús de *per a* en la locució *per a que*, en lloc de la conjunció clàssica i més general *perquè*.

[GIEC 2016]

Exercici 7

7. Tradueix al català les frases següents.

a. Nos han dado una carta para tu hermano.
b. Cada dos días sale un autocar para Sevilla.
c. Lo quieren para el lunes.
d. Por la tarde voy al gimnasio
e. ¿Para cuándo dice que lo quiere?
f. Entraron por la puerta tan tranquilos
g. Me esperaban para cenar.
h. Me han regalado una enciclopedia para que estudie más.

Altres preposicions

6.1. *como / com a*

a) Prep. Significa 'en calidad de' o 'en concepto de': *Como presidente del Gobierno*, *le corresponde convocar elecciones*; *Pusieron su casa como aval del préstamo.*

b) Funciona a modo de preposición cuando se antepone a un complemento predicativo. Con el verbo *considerar* y otros sinónimos como *estimar*, *juzgar*, etc., es opcional la presencia de *como* ante este complemento. Cuando el predicativo es un sustantivo, es muy frecuente la anteposición de *como*, que suele tener valor aproximativo o atenuativo: *«El trabajo siempre se consideró como un castigo»* (Chacel *Barrio* [Esp. 1976]); *Considero a Juan como mi hijo.* Cuando el predicativo es un adjetivo, aunque no se considera incorrecto su empleo, existe una clara preferencia en la lengua culta actual por la construcción sin *como: «El Nenúfar considera ilegítimas tus nupcias»* (Ferrero *Bélver* [Esp. 1981]); *«¡Qué pocos considerarían como patriótica esta abnegación!»* (GGalán *Bobo* [Esp. 1986]).

Por el contrario, se considera un anglicismo sintáctico que debe evitarse el uso superfluo de *como* cuando introduce el predicativo de verbos como *nombrar*, *denominar*, *elegir*, *declarar(se)* y similares: ⊗*Lo nombraron como concejal del Ayuntamiento*; ⊗*Lo han elegido como delegado de curso*; debe decirse *lo nombraron concejal*, *lo han elegido delegado*.

[*Diccionario panhispánico de dudas*, s. v. *como*, prep.]

* * * * *

La forma *com* és un adverbi de comparació que equival a les expressions *igual que*, *de la mateixa manera que*. Per exemple: *En Joan camina com el seu pare* és el mateix que *En Joan camina igual que el seu pare*.

En canvi, *com a* és una locució prepositiva que equival a les expressions *en qualitat de*, *amb caràcter de*, *d'acord amb la condició de*, *en/amb funció de*. Per exemple:

La música com a teràpia.
M'agradaria saber com a què parlava: com a alcalde o com a ciutadà?
Han considerat el seu projecte de final de carrera com a excel·lent.

Hi ha, però, alguns casos especials en l'ús de *com* i *com a*:

1. Davant de noms determinats per articles (*el*, *la*, *un*, *una*...), indefinits (*quelcom*, *algun*...), *demostratius* (*aquest*, *aquell*...), el possessiu *llur* o complements amb la preposició *de*, els dos significats que hem diferenciat anteriorment ('en qualitat de' i 'igual que') coincideixen i es confonen. En aquests casos, se sol utilitzar *com*. Per exemple:

   És un alpinista famós, considerat com el millor esportista de l'any.
   Està considerat com un pianista extraordinari.
   Se sol parlar d'aquest escriptor com d'avantguarda.

   Amb tot, cal tenir en compte que de vegades l'ús de *com* en aquest tipus d'oracions pot donar com a resultat construccions forçades o pròpies d'un nivell de formalitat alt de la llengua. Si es volen evitar aquestes construccions, es poden utilitzar altres recursos. Per exemple, en comptes de *Va fer un homenatge a Joaquim Soms, com el compositor de sardanes més veterà*, es pot dir *Va fer un homenatge a Joaquim Soms perquè és el compositor de sardanes més veterà*.

2. *Com* i *com a* alternen en alguns parlars en comparatives en què el segon terme és un sintagma nominal sense determinant ni quantificador o un sintagma adjectival. Així, en casos com:

   Es van dir veritats com punys
   Hem gaudit de l'espectacle com nens
   En aquella sala criden tots com bojos

   En alguns parlars també és habitual l'ús de *com a*:

   Es van dir veritats com a punys
   Hem gaudit de l'espectacle com a nens
   En aquella sala criden tots com a bojos.

[Optimot]

Exercicis 8 i 9

8. Corregeix les oracions següents i tradueix-les.

a. T'ho aconsello com metge.
b. Le nombraron como jefe del PSC.
c. Fou bandejat com indesitjable.

9. Omple els buits d’aquestes frases i tradueix-les al castellà.

a. Té gust _____ llimona.
b. Vindré _____ l’estiu.
c. Vindré _____ Nadal.
d. Viu _____ Castelldefels.
e. Ho trobaràs _____ algun d’aquests calaixos.
f. Ho trobaràs _____ el calaix de baix.
g. Fa pudor _____ gas.
h. _____ diumenge que plou.

Bibliografia

Badia i Margarit, Antoni M. (1994). *Gramàtica de la llengua catalana*, *descriptiva*, *normativa*, *diatòpica*, *diastràtica*. Barcelona: Enciclopèdia Catalana.

Fabra, Pompeu (2010). *Converses filològiques*. Barcelona: Proa. En línia.

Institut d’Estudis Catalans (2016). *Gramàtica de la llengua catalana*. Barcelona: Institut d’Estudis Catalans.

Real Academia Española; Asociación de Academias de la Lengua (2005). *Diccionario panhispánico de dudas*. Madrid: Santillana.

Ruaix, Josep (1998). *Català complet. Curs superior de llengua*. Moià: Ruaix.